

A pártbizottságok minden sortúznél ott voltak

Tűzparancs civil polgárookra

(Budapesti tudóstitónktól.)
November negyediké után, amikor a forradalom és szabadságharc katonailag már teljesen le volt verve, megkezdődött a lakosság teljeskörű megfélemlítése. Létrehozták a karhatalmat, amelynek személyi állománya a pártgépezet hivatásos tagjaiból, ÁVH-sokból és mintegy egyharmad részben a tisztí nyilatkozatot aláíró honvédtisztekből állt. Vidéken a karhatalom a megyei pártbizottságok körül szerveződött. 1956. november 21-én az MSZMP Intéző Bizottsága politikai szinten dönt a legfontosabb kérdésekben. Név szerint Kádár János, Kiss Károly, Münnich Ferenc, Kálai Gyula, Marosán György, Biszku Béla, Apró Antal, Fehér Lajos, Földes László és Czinege Lajos voltak a döntéshozók. A honvéd karhatalom mellett a BM karhatalom is megszervezésre került, jórészt ÁVH-sokból. Bevetésükre *Uszta Gyula* adott parancsot, korabeli dokumentum tanulságok szerint ezekkel a szavakkal: „Gyorsan és kegyetlenül le kell számolni!” A további parancsok szóban történtek. A kitervelt tömeggyilkosságokban

Majdnem egy hónapja már annak, hogy az alkotmánybírósi döntés után a parlament megerősítette az igazságtételi törvényt és a minisztériumában tegnap tartott sajtótájékoztatóján Balsai István igazságügy-miniszter azt mondta, hogy a törvény élete megkezdődött. Előtte az asztalon a tényfeltárá bizottság jelentésének nyers példányát tartotta, egy szomorú krónikát az október 23 és december vége közti több mint ötven sortúzról. A tényfeltárá bizottság jelentése egyébként a miniszter szerint a legrövidebb időn belül meg fog jeleni és jóval megelőzve a bírósági eljárásokat utcai árusításban lesz hozzáférhető.

fontos szerepe volt Gyurkó Lajosnak, aki Kecskeméten volt 56 előtt hadtestparancsnok, később a vidéki karhatalom fölött rendelkezett s 1979-ben halt meg ágyban, párnák között. A vidéki sortúzek közül mindenképp meg kell említenünk a hódmezővásárhelyit, a kevermesit, a csongrádit, ahol a megtorlások legfiatalabb áldozata esett el, egy két és fél éves kislány, aki a nagymamája karján ült és a kerítés fölött néztek kifelé. Mórahalmon is dördült el sortúz, itt a határőrök lőttek a tömegbe. A dokumentumok között

számos egykori elkövetőt a kitüntetési felterjesztésekből lehet azonosítani. Németh Károly elvtársat például az MSZMP szegedi intéző bizottsága javasolta kormánykitüntetésre 57 nyarán, azzal az indoklással, hogy Németh Károly elvtárs a szükséges helyeken mindenkor kiadta a tűzparancsot. A fölterjesztést Pálkás Mihály káderos ellenjegyezte és Fehér Lajos, a humanista tévészervező hagyta jóvá. A tényfeltárá bizottság meghatározta azt is, hogy ebben az esetben mit tekintenek sortúznak: „Az az esemény, ami-

kor felfegyverzett egyenruhás reguláris alakulat vagy félreguláris csoportosulás tüzel rá határozott céllal csoportosuló fegyvertelen civil tömegre, illetve fegyvertelen civil csoportokkal együtt lévő fegyvertelen egyenruhásokra.” A megtorlók taktikája az volt 56 november 4-e és szilvesztere között, hogy valamilyen objektum elé csalták a fegyvertelen tömeget és a belül elbújt vérengző pufajkások beléjük lőttek. Nagyon gyakran a menekülő tömeget tárcsere után is tovább kaszabolták, amit az bizonyít, hogy számos halottat hátulról ért a lövés. A dél-alföldi megyékben az volt a taktika, hogy a tömeg közé löve több sebesültet és egy célzott lövéssel mindenütt egy halottat ejtettek. Münnich Ferenc az ügyészségen tartott beszédében, 56 késő őszén, arról beszélt, hogy rengeteg panasz érkezik a forradalom munkás-paraszt kormányhoz a karhatalmisták brutalitása miatt. Ő annak örülne – mondta Münnich –, ha végre az ügyészek ellen is ilyen panaszokat kapnának. Ha a börtönben elkövetett brutalitás valamilyen módon kiderült, az elkövetőt minden esetben megdicsérték, ugyanakkor figyelmeztetésben is részesült, amiért a véres tény a börtönfalán túlra jutott.

Megtalált magyar tábornok

A moszkvai magyar nagykövetség és az MTI közös erőfeszítései nyomán fény derült Deseő László vezérőrnagy sorsára, aki az egyetlen olyan második világháborús magyar tábornok volt, akinek sorsát mindezidáig homály fedte. A hatóságok közlése alapján sikerült megtalálni Deseő László sírját is. Deseő László a második világháború elején, 1939. és 1941. között Magyarország moszkvai katonai attaséja volt, majd 1942-ben frontszolgálatra vezényelték. A második magyar hadseregben Stomm Marcell altábornagy, tüzérparancsnok helyetteseként szolgált, akivel együtt 1943. február 3-án estek szovjet fogságba Voronyezs közelében. Deseő László előbb a KGB-előd Állambiztonsági Minisztérium (MGB) butirkai börtönébe, majd innen a Moszkva melletti Krasznogorszk hadifogolytáborába került, ahonnan 1948. május 22-én súlyos vesegyulladás miatt az akkor még Moszkván kívül eső Ljublino rabkórházába szállították. Itt halt meg 1948. június 25-én, vesesorvadás következtében. Deseő Lászlót 1948. június 27-én temették el a Krasznogorszk melletti temetőben.

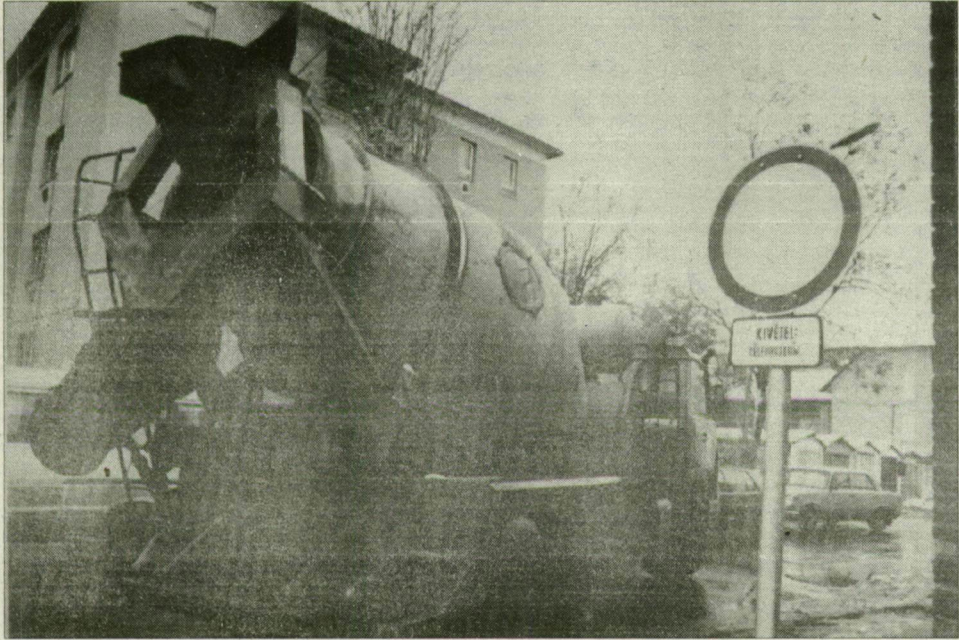
■ ...azaz dehogyis kecske, inkább teherautó – az eredmény viszont hasonló a tanmesében olvasottakhoz. Ha az Ybl Miklós utcában találkozunk két jól megtermett jármű, az egyiknek (néha mindkettőnek) le kell csúsznia a vízbe-sárba, különben nem férnek el. Nem is kell, hogy elférjenek, mivel az utca – miként a két végére kitett tábla is ékesen bizonyítja – csak a célforgalom befogadására hivatott.

Két kicsi kecske...

A Kálvária sugárút felől érkező teherautók azonban nem várják meg a harmadik körút befejezését (néhány száz méterrel odébb építenek majd új útszakaszt), s fittyet hányva a tilalomra, átdübörögnek a kis utcán. A nyugalomukban megháborított lakók már-már azt ter-

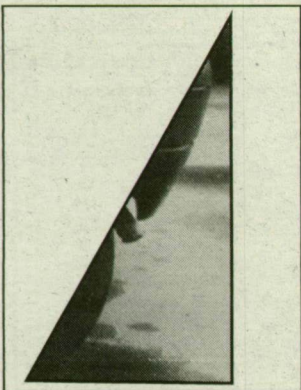
vezik, hogy „állampolgári engedetlenség” címszó alatt meg rongálják az útburkolatot... Erre talán mégsem lesz szükség, mert panaszuk meghallgatásra talált: az Ybl Miklós utca végét hamarosan korláttal zárják el az átmenő forgalom elől.

Ny. P.

Fotó: Révész Róbert

CIPŐ
DISZKONTÁRON
Szegeden a legolcsóbban,
230-4600 Ft-ig,
széles választékban.
(Vállalkozókat
is kiszolgálunk)
KÁLVÁRIA SGT. 50.
Diszkont Cipőbolt
H.: zárva, K-P.: 7.30-16.30,
Sz.: 8-12-ig.

Bicskás szurkáló

A szentesi Petőfi utcai Western sörözőben szórakozott T. E. foglalkozás nélküli, büntetett előéletű helyi lakos, hölgyismerőseivel. Közben a szomszéd asztalnál ülő vásárhelyi F. P. rádiómagnója igen csak megtetszett neki... Kérte, hogy használhassa, s mikor az asztalszomszéd kijelentette, nem eladó a magnó, T. E., a későbbi áldozat ezer forintos adósságára hivatkozott, s ekkor már követelte a készülék átadását. Miután erre sem kapta meg, arcul ütötte asztalszomszédját. Az ügyet a rendőrség vizsgálja.

FIDESZ

Súlypont-áthelyezés

Megválasztották a Fidesz parlamenti frakciójának új vezetőjét Kövér László személyében. Ezzel is demonstrálódó: a pártnak súlya van. (Szilvás István egri hírlapíró)

Népies hasonlat

A Fidesz nem maga akar a kormányzati hatalom gémeskútjára kapaszkodni. (Buják Attila újságíró, a Kurír munkatársa)

Fideszesekről mondják

Az alelnök vereséget szenvedett

Fodor Gábor alól-mellől egyszerűen kimenetelt a Fidesz. (Arany Horváth Zsuzsa zalaegerszegi hírlapíró)

Borúra derű

Az élvonalbeli Fidesz-vezetők számára nem olyan tragédia, ha csak harmincöt éves koruk után lesznek miniszterek. (Bence György filozófus, Orbán Viktor tanácsadója)

Valóságtól elrugaszkodott orbánus?

Orbán Viktor az a fajta poli-

tikus, aki sokat tud a világról, de keveset az emberekről. (Pallagi Ferenc újságíró, a Népszava főszerkesztő-helyettese)

Dajkamese

Fodor Gábor Kis János szellemi emlőin nevelkedett. (Speidl Zoltán salgótarjáni hírlapíró, MDF-es országgyűlési képviselő, a Heti Magyarország cikktírója)

Ráncos a gyümölcs

A narancs négy év alatt kis-sé megaszalódott. (Kovács Attila újságíró, az Új Magyarország munkatársa)

Éleződik az ellentét Fodor és Orbán között

Éleződik az ellentét Fodor és Orbán között. Házon belül kellene koalíciót kötniük. (Dudallai Ildikó salgótarjáni hírlapíró)

Megint az a fránya sajtó?

A sajtó megcsinálta, most pedig kicsinálja a Fideszt? (Debreczeni József kecskeméti történelemtanár, az MDF liberális szárnyának /kizárt/ vezérégyénisége, független országgyűlési képviselő)

Zöldi László gyűjtéséből

Ezredvég

A z évezred vége az emberiséget valamiféle számadásra készíti. A befejezés ténye, tudat alatt sokakat lehangol, mások reneszánszt remélve lelkesülnek új, emelkedett eszmékért. Kicsi e Földgolyó, talán ezért tetszik bábelinek a zűrzavar. Az ideák egymásba érnek, hitek széjjel dűlnek, száz olvasata van ma a több ezer éve leírt igének is.

Pedig a csillagász szerint mázlisták vagyunk, hogy az Univerzumnak éppen azon a pontján találhatunk, ahol élet van. Néhány millió fényévvél jobbra, vagy balra, más lenne a dolgunk e világon. Hogy mi, az nagy titok. Természettudósok, teológusok találgatják. Logikai úton és számítógéppel kimódolt következtetésekkel. A megoldás pedig, úgy sejtem, örökkön várat magára. És ez jól is van így.

Ami nincs jól, azt hosszú lenne elsorolni, de legalább egy sejtésemet hadd említsem meg. Nevezetesen azt, hogy az istenhitek még sohasem különböztek ennnyire egymástól Európában, mint most a huszadik század végén. Magam nem lévén vallásszociológiával foglalkozó szakember, nem tudom megítélni, hogy hányféle ideológia létezik ma, amit követni lehet erőfelé, de mint az utca embere egyet érzékelek: engem egyre többen kívánnak meggyőzni ilyen, vagy olyan eszmék tisztaságáról, azzal a módszerrel, hogy mások Istenről alkotott képét tévesnek, hogy ne mondjam veszélyesnek ítélik. S igen szomorúan tapasztalom, hogy mint fehér holló, olyan ritka e területen, a toleráns, a másik elképzelését is tiszteletben tartó alapállás.

Az apokaliptikus jövőképet felfestő, a világvegét emlegető, a fenyegető, riogató eszmék szaporodása talán az ezredvégi hangulat egyik velejárója. A századvégeken írt naplókat, visszaemlékezéseket elolvasva, tapasztalhatunk hasonlót. A hajdani Európa első ezredvége pedig igazán jól példázza a kerek évszámok misztérium teremő erejét. A tizenegyedik század gyönyörű gótikája, lángoló, új hite a túlélés gyönyörét, az újrakezdés örömét fogalmazza meg. Az ezredforduló félelmét, szorongásait rázza le. Ez a kor a feledni akaró fellelegzés, a megkönnyebbülés, a hálaadás kora.

A tényleg mázlisták vagyunk, és nekünk adatott meg csupán az, hogy itt a Földön kétlábú, kétfülű halandóként eltöltsünk néhány évtizedet, s ráadásul megérhetünk egy ezredfordulót is, hát próbáljunk meg hinni abban, hogy létezik túlélés. S ha mégis, akkor sem biztos, hogy annak éppen a másik ember az oka.

Pálkás Mihály

AMPER
ÖZLETHÁZ

21 200 Ft helyett 19 100 Ft
35 200 Ft helyett 31 700 Ft
41 400 Ft helyett 37 300 Ft
39 900 Ft helyett 35 900 Ft

ZANUSSI
LEHEL

21 200 Ft helyett 19 100 Ft
35 200 Ft helyett 31 700 Ft
41 400 Ft helyett 37 300 Ft
39 900 Ft helyett 35 900 Ft

Minden mosógéphez 2x2 kg OMO mosóport adunk!
Szeged területén díjtalan hazaszállítás!

ZANUSSI LEHEL, ITT NOKIA, SAMSUNG TERMÉKEKRE
10% ENGEDMÉNY, NOVEMBER 30-ig!
Szeged, Tisza L. krt. 42. T.: 62/322-786
KÁRPÓTLÁSI JEGYÉT NAPI ÁRFOLYAMON BESZÁMITJUK!

A Szegedi Akadémiai Bizottság hírei

November 23-án 11 órától a Nyelv- és Irodalomtudományi Szakbizottság konferenciát rendez a peszlávi népgyűlés ezerszázadik évfordulója alkalmából. November 24-én 16 órától a Klinikai Kémiai és Sporttudományi Munkabizottság rendezésében Kovács László professzor tart előadást A Calcium

szignál detektálásáról izomszövetben címmel. Ugyanaznap 18 órától a Modern Filológiai Munkabizottság által rendezett konferencián Bernáth Árpád, Csúri Károly és Fejér Ádám tart előadást; a téma: A lehetséges világok elmélete. Ugyancsak 24-én 19 órától a Genetikai Munkabizottság ifjúsági tagozata tartja soros ülését.